

Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO
I KULTURY ANTYCZNEJ**

POZIOM ROZSZERZONY

MAJ 2012

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 12 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Podczas egzaminu możesz korzystać ze słownika łacińsko-polskiego oraz atlasu historycznego.
5. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
6. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
180 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 100**

*Część I – 20 pkt
Część II – 50 pkt
Część III – 30 pkt*

MKL-R1_1P-122

Część I – leksykalno-gramatyczna (20 pkt)**Zadanie 1. (5 pkt)**

Uzupełnij każde z niedokończonych zdań, tak aby zachować znaczenie zdania wyjściowego.

- Caesare veniente in Galliam, alterius factionis principes erant Haedui, alterius Sequani.
Cum Caesar .....
- Marcus eam epistolam mittere debebat.
Marco .....
- Sunt mihi multi libri.
Ego .....
- Plato totius Graeciae fuit doctissimus.
Plato .....
- Nulla belluarum est prudentior elephanto.
Nulla belluarum est prudentior quam .....

Zadanie 2. (5 pkt)

Uzupełnij zdania podrzędne poprawną formą czasownika wybraną spośród podanych w nawiasach.

- Si negem hanc vitam plenam esse malorum ..... (mentior, mentiar, mentitus sum, mentiebar).
- Haec propterea scripsi, ut vos ..... (intellegebatis, intelligeretis, intellegitis, intellegatis) me non sine causa laborare.
- Atticus ita vixit, ut universis Atheniensibus ..... (fuit, sit, esset, erit) carissimus.
- Postquam Caesar ..... (pervenit, pervenisset, pervenerat, perveniat), obsides poposcit.
- Ubi dies illuxit ego ..... (proficiscor, proficiscar, profectus sum, proficisci).

Zadanie 3. (5 pkt)

Uzupełnij zdania prawidłowymi formami wybranymi spośród zaproponowanych. Zakreśl wybrany wariant odpowiedzi.

- Hostes non longius milia ..... octo aberrant.
A. passus
B. passibus
C. passuum
D. passui

2. Cato ..... nemo eius temporibus doctior fuit, mortuus est.
  - A. qua
  - B. qui
  - C. quem
  - D. quo

3. Cicero orationes cum ..... scripsit.
  - A. cura
  - B. curae
  - C. curam
  - D. curas

4. Cicero Catonem de senectute ..... fecit.
  - A. disputante
  - B. disputantem
  - C. disputandam
  - D. disputando

5. Caesar milites castra ..... iussit.
  - A. munitos esse
  - B. muniti esse
  - C. munire
  - D. muniti sunt

Zadanie 4. (5 pkt)

Uzupełnij zdania formami utworzonymi od zaproponowanych w nawiasach. Wpisz w lukę właściwą formę.

1. Volo esse ..... (iustus, iusta, iustum).
2. Apelles pinxit Alexandrum fulmen ..... (teneo, tenere, tenui, tentum).
3. Themistocles ..... (nox, noctis) servum suum ad Xerxem mittit.
4. Athenienses Miltiadem ..... (imperator, imperatoris) sibi sumpserunt.
5. .... (Roma, Romae) si licebit, manebo.

Część II – przekład tekstu**Zadanie 5. (50 pkt)**

Dokonaj przekładu na język polski jednego z dwóch podanych niżej fragmentów dzieł autorów klasycznych.

Tekst nr 1**M. Tullius Cicero, *Laelius de amicitia*, XIX**

Exsistit autem hoc loco quaedam quaestio subdifficilis, num quando amici novi, digni amicitia, veteribus sint anteponendi, ut equis vetulis teneros anteponere solemus. Indigna homine dubitatio! Non enim debent esse amicitiarum sicut aliarum rerum satietates; veterrima quaeque, ut ea vina, quae vetustatem ferunt, esse debet suavissima; verumque illud est, quod dicitur, multos modios salis simul edendos esse, ut amicitiae munus expletum sit. Novitates autem si spem afferunt, ut tamquam in herbis non fallacibus fructus appareat, non sunt illae quidem repudiandae, vetustas tamen suo loco conservanda; maxima est enim vis vetustatis et consuetudinis. Quin in ipso equo, cuius modo feci mentionem, si nulla res impediatur, nemo est, quin eo, quo consuevit, libentius utatur quam intractato et novo. Nec vero in hoc, quod est animal, sed in eis etiam, quae sunt inanima, consuetudo valet, cum locis ipsis delectemur, montuosis etiam et silvestribus, in quibus diutius commorati sumus.

Tekst nr 2**G.I. Caesar, *De Bello Gallico* I, 11**

Helvetii iam per angustias et fines Sequanorum suas copias traduxerant et in Haeduorum fines pervenerant eorumque agros populabantur. Haedui, cum se suaque ab iis defendere non possent, legatos ad Caesarem mittunt rogatum auxilium: ita se omni tempore de populo Romano meritos esse ut paene in conspectu exercitus nostri agri vastari, liberi [eorum] in servitutem abduci, oppida expugnari non debuerint. Eodem tempore quo Haedui Ambarri, necessarii et consanguinei Haeduorum, Caesarem certiores faciunt sese depopulatis agris non facile ab oppidis vim hostium prohibere. Item Allobroges, qui trans Rhodanum vicis possessionesque habebant, fuga se ad Caesarem recipiunt et demonstrant sibi praeter agri solum nihil esse reliqui. Quibus rebus adductus Caesar non expectandum sibi statuit dum, omnibus, fortunis sociorum consumptis, in Santonos Helvetii pervenirent.

Objaśnienia:

Helwetowie (*Helvetii*), Sekwanowie (*Sequani*), Eduowie (*Haedui*), Ambarrowie (*Ambarri*), Allobrogowie (*Allobroges*), Santonowie (*Santoni*) – plemiona galijskie.
Rhodanum, -i – Rodan.

Część III – pisanie własnego tekstu**Zadanie 6. (30 pkt)****Temat:**

Na podstawie wiedzy własnej oraz podanych tekstów kultury napisz, jaki wpływ miała miłość na postępowanie i przeżycia kobiet. W interpretacyjnych wnioskach porównaj bohaterki.

Eurypides, *Medea*, przekł. J. Łanowski, w. 774-796

Wyślę jednego ze sług do Jazona,
poproszę, żeby zobaczył się ze mną.
Gdy przyjdzie, przyjmę go uprzejmym słowem:
że mnie się także tak zdaje, że racja,
że ślub z królową, który – zdrajca – zawarł,
mnie opuściwszy, jest w porę i mądry.
Poproszę, żeby dzieci tu zostały
– nie, by zostawić je w tej wrogiej ziemi,
gdzie oni mogą znieważać me dzieci,
lecz by podstępem móc zabić królowę.
Poślę je – w rękach będą niosły dary
dla niej, ażeby nie iść na wygnanie:
powiewny peplos i diadem ze złota.
Gdy strój ten weźmie i na ciało włoży,
zginie – i ona, i ten, kto jej dotknie;
taką trucizną dary te nasycę.
Lecz tutaj jednak me słowa odmienię.
Płacę nad czynem, który muszę spełnić
niebawem: dzieci przecież pozabijam
własne – już nikt ich przed tym nie ocali.
Tak to zniszczywszy cały dom Jazona,
ujdę z tej ziemi w ucieczce przed mordem
najmilszych dzieci, najstraszniejszą zbrodnią.

P. Vergilius Maro, *Eneida*, przekł. Z. Kubiak ks. IV, w. 412-435

Chciałeś tak wstrętną zbrodnię, wiarołomco,
Zataić? Skrycie odpłynąć z tej ziemi?
Ani cię moja miłość nie zatrzyma,
Ni obietnica, jaką dałeś, ani
To, że okrutną śmiercią Dydo zginie?
I pod gwiazdami zimy chcesz żeglować
Pośród stłoczonych nad topielą wichrów,
Okrutny? Przecież gdyby dawna Troja
Stała i gdybyś nie szukał za morzem
Krainy obcej i domów nieznanych,
Czyżbyś ty płynął do Troi po falach
Wzburzonych? Ty więc ode mnie uciekasz?
Na te łzy moje, na twoją prawicę

(Bo nic innego już nie zostawiłam
Sobie nieszczęsnej), na ślub, na zaczęte
Małżeństwo, błagam, jeśli coś dobrego
Tobie zrobiła, jeśli ci się we mnie
Cokolwiek zdało błogie, nad tym domem,
Który się wali, ulituj się, porzuć
Swoją zamiar – jeśli jeszcze można błagać.
Znienawidziły mnie przez ciebie szczepy
Libii, wodzowie Nomadów, wrogami
Są Tyryjczycy. Przez ciebie straciłam
Cześć, sławę dawną.

Jean-Léon Gérôme, *Kleopatra i Cezar*, 1866

WYPRAWIANIE

Dotted lines for writing.

A series of 40 horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a template for handwritten answers.

BRUDNOPIS